

Ruskon yhdistysilta

12.5.2025

Pia Poikonen
Leader Varsin Hyvä

www.varsinyhyva.fi

Leader-rahoitus 2023-2027 Yleishyödylliset hanketuet

Varsin Hyvä

Euroopan unionin
osarahoittama

Leader-toiminta

- Suomessa on 53 Leader-ryhmää.
- Varsin Hyvä ry on perustettu 1997
- Tavoitteena maaseudun elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistaminen ja asukkaiden hyvinvoinnin ja toimintamahdollisuuksien parantaminen
- Paikallisista tarpeista lähtöisin olevaa toimintaa
- Hankkeiden on oltava yleishyödyllisiä, hyödyn tulisi kohdistua mahdollisimman laajalle joukolle
- Leader –hankkeen tuloksena syntyy aina jotain uutta. Tukea ei voida myöntää hakijan perus-/lakisääteiseen toimintaan
- Yleishyödyllisiä tukia voivat hakea yhdistykset, säätiöt, oppilaitokset, kunnat, seurakunnat, neuvontajärjestöt, kehittämisorganisaatiot

Leader-toiminnalla on saatu aikaan Suomessa:

Parempia palveluja
maaseudulle

Yhteistyötä

Kansainvälisyyttä
kylille

Lisää
hyvinvointia

Tuhansia uusia
työpaikkoja ja
yrityksiä

Talkootyötä ja
yhdessä tekemisen
meininkiä

Pitkäjänteistä
oman alueen
kehittämistä

Osaamista ja
välineitä
kehittämiseen

Leader on toimintaa paikkakunnan parhaaksi

Leader-ryhmä myöntää rahoitusta yhdistyksille, kunnille, seurakunnille, säätiöille, oppilaitoksille ja yrityksille.

Hankkeista päättää Leader-ryhmän hallitus, joka koostuu paikallisen julkisen hallinnon, yhteisöjen ja asukkaiden edustajista.

Leader-ryhmä aktivoi asukkaita kehittämään omaa kotiseutuaan ja auttaa muuttamaan ideat hankkeiksi.

Päätöksentekoa ohjaa paikallinen kehittämisstrategia, joka on laadittu yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Toiminta-alue

Lieto, Masku, Nousiainen, Paimio, Rusko, Sauvo ja Taivassalo.

Kaarina Piikkiö ja Kuusisto

Naantalista Livonsaari sis. Lempisaaren alue, Luonnonmaa, Merimasku, Rymättylä, Velkua ja vanha kaupunki

Raisiosta alue Palovuoresta Haunisten altaalle ja Raision joelle

Turusta Maaria, Paattinen ja Kakskerran alue

Hanke voi olla:

- Paikallinen; toiminta-alueena yksi, useampi tai kaikki Varsin Hyvän alueen kunnat
- Alueellinen; useamman Leader-ryhmän alueella toteutettavien hankkeiden osalta tulee tehdä oma hakemus kuhunkin Leader-ryhmään
- Kansainvälinen

Varsin Hyvä

Viisaasti vetävä, vireä, välittävä ja vihreä Turun seutu

<https://www.varsinhyva.fi/wp-content/uploads/2022/06/Leader-Varsin-Hyva-strategia-2023-27-final.pdf>

- Tuemme palvelutuotantoa
- Kehitämme yhdistys- ja asukastoimintaa yhteistyöllä
- Innostamme ja aktivoimme asukkaita
- Lisäämme hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Vaalimme ja rikastamme paikallista kulttuuria
- Edistämme kulttuurien kohtaamista
- Lisäämme osaamista ja tietotaitoa
- Kehitämme ruoka- ja matkailusektoria
- Edistämme ekologisesti kestäväää elämää
- Tuemme yrittäjyyttä ja edistämme työllisyyttä

Strategia 2023-2027

Maaseutumme on viisaasti
vetävä, vireä, välittävä ja vihreä
tarjoten palveluita, aktiviteetteja
ja kulttuuria kaikenikäisille

Yhteistyö, yhteisöllisyys ja
osallisuus luovat hyvinvointia ja
turvallisuutta

Yritystoimintaa kehitetään
innovatiivisesti, resurssiviisaasti
ja vastuullisesti

Ilmastotoimet ja älykkäät kylät
mahdollistavat elinympäristömme
ekologisen, sosio-kulttuurisen ja
taloudellisen kestävän kehityksen

Turun seudulla on hyvä elää ja
yrittää

Painopistealueet

Vetävä

Yhdistystoiminta, paikalliset palvelut,
osaaminen, asutus, brändäys
Elinkeinoelämä, yrittäjyys, maatalous,
ruokasektori, matkailu, uudet työpaikat

Välittävä

Kulttuuriperinnön ja paikallisen historian
vaaliminen, monikulttuurisuus

Vireä

Elinvoima, hyvinvointi, lapsiperheet,
nuoret, seniorit, aktivointi, syrjäytymisen
ehkäisy, yhteisöllisyys, turvallisuus

Vihreä

Kestävä kehitys, vastuullisuus, ympäristö,
ilmastonmuutoksen hillitseminen, vihreä
kasvu, älykäs erikoistuminen,
huoltovarmuus

Rahoituslinjaukset ja valintakriteerit

- Rahoituskehys hankkeisiin ja yritystukiin 3 150 000 €
- Rahoitus koostuu EU:n 43 %, valtion 37 % ja kuntien 20 % osuuksista
- Hankevalinnan valintakriteerit <https://varsinhyva.fi/wp-content/uploads/2023/09/Varsin-Hyvan-valintakriteerit-CAP27.pdf>
- Rahoituslinjaukset

Pienhankkeet (inv. ja keh.) n. 1000 – 8000 € kustannuksille, tuki max 90 %

Yleishyödylliset kehittämishankkeet, tuki max 80 %

Yleishyödylliset investoinnit

- enintään 25.000 euron kustannuksiin asti, tuki max 70 %
- enintään 50.000 euron kustannuksiin asti, tuki max 60 %
- yli 50.000 euron kustannuksiin, tuki max 50 %
- liiketoimintaa harjoittaville yhdistyksille, tuki 20–40 %

Jatkuva haku Ruokaviraston sähköisen Hyrrä –asiointipalvelun kautta. Tukipäätökset tehdään hakujaksoittain <https://varsinhyva.fi/yhdistykselle/hakujaksot-ja-valintakriteerit>

Yleishyödyllinen kehittämishanke

Toimintaa, tapahtumia, palveluja, matkailua, kulttuuria, turvallisuuden, omavaraisuuden ja esteettömyyden edistämistä, kierrätystä, ruokaketjun kehittämistä, ympäristöön liittyviä toimia, nuorisotoimintaa, harrastusmahdollisuuksien parantamista jne.

Tavoitteena on hankkeella rahoitetun toiminnan jatkuminen hankkeen jälkeen.

Esimerkkejä 2023-2024 rahoitetuista hankkeista

- Toimintakeskuksen pilotointi ja käynnistäminen (Sauvo)
- Elinvoimaa ikääntyvistä (Turku)
- Yhteispeliä (Lieto, Turku, Paimio, Sauvo, Masku, Kaarina, Naantali, Raisio, Rusko)
- Rakennusperintö varsinaissuomalaisella maaseudulla – rakennusmestari Onni Tourun jäljillä (Varsin Hyvän koko toiminta-alue)
- Kärkniemenlahden, Vehaksen, Ahaisten, Hilloisten ja Järppilän alueen kunnostussuunnitelma (Sauvo ja Taivassalo)

Yleishyödyllinen investointihanke

Yhteiskäytössä olevien tilojen rakentaminen, korjaaminen, erilaisten rakenteiden hankkiminen tai tekeminen, laite- ja kalustehankinnat, kyltit ja opasteet ym. investointiluonteiset kustannukset.

Tuen kohde tulee olla hakijan hallussa; omistus tai vähintään 10 v käyttöoikeus.

Esimerkkejä 2023-2024 rahoitetuista hankkeista

- Vanhassa vara parempi – Annantuvan ja Kyöstilän rakennusperinnön säilyttämishanke (Lieto)
- Suojalan ulkoilureitin perusparannus (Sauvo)
- Harrastetila (Nousiainen)
- Partiomajan katon ja eristyksen uusiminen (Lieto)

Pienhanke

Hankkeen kokonaiskustannukset max 8 000 €, minimituki 1 000 €

Rakentaminen, korjaaminen, erilaisten rakenteiden hankkiminen tai tekeminen, laite- ja kalustehankinnat, kyltit ja opasteet ym. investointiluonteiset kustannukset.

Toimintaa, tapahtumia, palveluja, matkailua, kulttuuria, turvallisuuden, omavaraisuuden ja esteettömyyden edistämistä, ruokaketjun kehittämistä, ympäristöön liittyviä toimia, nuorisotoimintaa, harrastusmahdollisuuksien parantamista jne.

HUOM! Pienhankkeissa muutokset eivät ole mahdollisia, vain hankeaikaa voidaan myöntää lisää.

Esimerkkejä 2023-2024 rahoitetuista hankkeista

- Ruutuvapaata –pihapelit (Paimio)
- Lämpöä ja lediä Mannin Navetalle (Lieto)
- Boccia pallojen, mölkkypelien, frisbee kiekkojen ja jumppavälineiden hankinta yhdistykselle (Nousiainen)
- Yhdistyksen toiminnan ja tiedottamisen kehittäminen av-välinehankinnoilla (Nousiainen)
- Yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen Pa-Sa 4H-yhdistyksen käyttöön (Paimio, Sauvo)

Tietoa,
osaamista ja
koulutusta

Koulutushankkeet

Koulutushankkeiden kohderyhmänä ovat maaseudun yrittäjät ja yhteisöt sekä viljelijät. Hankkeessa voidaan järjestää ammatillista koulutusta ja taitojen hankkimista, mukaan lukien koulutuskurssit, työpajat ja valmennus.

Koulutushankkeiden aiheina voivat olla:

- Ilmasto- ja ympäristöasiat
- Digitalisaatio
- Energiantuotanto ja käyttö sekä energiansäästö
- Uusin tutkimustieto.

Tukea koulutushankkeeseen voi saada julkis- tai yksityisoikeudellinen koulutusta tarjoava yhteisö, jolla on asianmukaiset valmiudet eli pätevä henkilöstö.

Tiedonvälityshankkeet

Tiedonvälityshankkeessa jaetaan uusinta tietoa maaseudun yrittäjille ja muille toimijoille esimerkiksi uusista tuotanto- tai markkinointimenetelmistä tai muista liiketoimintaa ja kilpailukykyä kehittävästä menetelmästä. Hankkeissa voidaan välittää tietoa energia- tai ympäristöasioista ja maaseudun elinvoimaisuutta parantavista asioista yrittäjille, maaseudun asukkaille ja muille toimijoille.

Siinä missä koulutushankkeen kohderyhmä on rajattu koulutuksen osallistujiin, tiedonvälityshankkeet tavoittelevat koulutushankkeita laajempia yleisöjä.

Rahoitusta
ympäristön
hyväksi

Ilmastoyhteistyöhankkeet

Ilmastoyhteistyöhankkeessa lisätään

- ilmastomuutokseen liittyvää asiantuntemusta
- riskien, sopeutumistarpeiden ja keinojen tunnistamista
- kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä.

Hankkeessa edistetään resurssi- ja materiaalitehokkuutta, esimerkiksi energian käytön tehostamista, ruokahävikin vähentämistä, energiaa säästävää liikkumista ja kestäväää kulutusta.

Luonnonvarayhteistyöhankkeet

Luonnonvarayhteistyöhankkeessa lisätään asiantuntemusta ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä sekä luonnonvarojen että luonnon monimuotoisuuden osalta.

Hankkeella lisätään tietoa

- valuma-alueiden painetekijöistä ja vesiensuojelusta
- ravinteiden kierrätyksestä
- käytettävissä olevista uusista menetelmistä.

Yhteistyöhankkeessa etsitään ratkaisuja hiilen sidonnan tehostamiseen, ravinteiden tehokkaaseen käyttöön ja kierrättämiseen sekä riskienhallintaan sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä.

Älykäs kylä -yhteistyöhanke

- kehittämishanke, jossa vähintään kaksi toimijaa etsii yhdessä ratkaisuja haasteeseen, esim. kestävän kehityksen, palvelutuotannon tai digitalisaation edistämiseen.
- Toimijat voivat olla esimerkiksi kyliä tai kylä ja kehittäjäorganisaatio yhdessä.
- Älykkäät kylät –hankkeella edistetään uudistumista, uusia ratkaisuja, rohkeita kokeiluja, uusia kumppanuuksia ja verkostoitumista niin aluetasolla kun valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.
- Älykkäät kylät- hanke on useamman vuoden projekti, johon voi liittyä yleishyödyllisiä investointeja. Tuki investointeihin haetaan erikseen.

NuorisoLeader-rahoitus

NuorisoLeader-rahoitus on 13-25 vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen tuki jota voidaan myöntää aina 1000 euroon asti

Tukea voi hakea joko yrittäjyyteen tai hanketoimintaan

Hakijana voi toimia henkilö, ryhmä, kunta, yhdistys tai muu toimija joka toteuttaa suoraan toimintaa 13-29 vuotiaille

SenioriLeader-rahoitus

Tukea yli 65-vuotiaiden seniorien itse suunnitteleuille ja toteuttamille yleishyödyllisille projekteille. Toiminnalla tuetaan ja lisätään alueen senioriväestön yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia käynnistämällä uutta toimintaa.

Tukea voi hakea yhdistys, muu yhteisö, ryhmä tai kunnan vaikuttamistoimielin, jossa on vähintään kolme yli 65-vuotiasta.

Tuen määrä on 100–1000 euroa/projekti, tuen määrä arvioidaan hakemuskohtaisesti

<https://varsinhyva.fi/seniorileader>

Miten tukea haetaan?

Käytännön asioita mietittäväksi

- Suomi.fi –valtuuksien hakeminen Hyrrässä asioimiseen
- Hakujaksot <https://varsinhyva.fi/yhdistykselle/hakujaksot-ja-valintakriteerit>
- Väliaikaisrahoitus (oma pääoma, pankkilaina, ennakkoon maksettava tuki, kuntien myöntämä väliaikaisrahoitus)
- Omarahoitusosuus: raha ja/tai talkootyö (henkilötyö 20 €/h, konetyö 60 €/h)
- Talkootyön tekijät
- Kirjanpitäjä
- Hallinnosta vastaava henkilö
- Käytännön toimista vastaava henkilö

Olethan yhteydessä meihin ennen hakemuksen jättämistä!

Lisätietoa

Leader Varsin Hyvä www.varsinhyva.fi/

Yleistietoa tukimahdollisuuksista ym. www.maaseutu.fi/

Ruokavirasto/ Hyrrä –asiointipalvelu; hakuohjeet, lomakkeet, rahoituksen ehdot ym.

www.ruokavirasto.fi/tuet/asiointi/hyrra/

Hanketoteuttajille <https://maaseutuverkosto.fi/>

ERND (European Network for Rural Development) <http://enrd.ec.europa.eu/>

Valtakunnallinen hankerekisteri <https://maaseutuverkosto.fi/hankkeet/>

Ajankohtaista

- Sinun äänesi on tärkeä - allekirjoita vetoomus Euroopan maaseudun tulevaisuuden puolesta! [Petition FI - Elard](#)
- Varsin Hyvä ry:n kevätkokous 19.5.2025 klo 18, Pontela, Piikkiö
- Varsin Hyvän kesäretki Wiurilan kartanoon ja Särkisaloon 5.6.2025

Tervetuloa!

Lisätietoa www.varsinhyva.fi → Ajankohtaista

Kiitos!

Pia Poikonen

Toiminnanjohtaja

050 338 3867, pia.poikonen@varsinhyva.fi

Yritystuet

Eeva Mettala-Willberg

Hankeasiantuntija

040 580 8868, eeva.mettala-willberg@varsinhyva.fi

Yleishyödylliset hankkeet

Eetu Orava

Projektipäällikkö

041 319 2181, eetu.orava@varsinhyva.fi

Nuorten näköinen Turun seutu –hanke (NNT) ja NuorisoLeader

Varsin Hyvä

**Euroopan unionin
osarahoittama**